

Estudis de Gènere i Sexualitat

Codi: 40245
Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313178 Literatura Comparada: Estudis Literaris i Culturals	OT	0	1

Professor/a de contacte

Nom: Meri Torras Francés

Correu electrònic: Meri.Torras@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Estar familiaritzat amb l'anàlisi de textos artístics i literaris partint de metodologies teòriques.

Objectius

Que els alumnes reflexionin críticament sobre els conceptes de identitat postmetafísica i el relat. El cos, el gènere i la sexualitat com pràctiques discursives. Aproximació a les obres literàries i a les manifestacions culturals des de la perspectiva de gènere. Discurs, poder i representació. Les gramàtiques del cos.

Aquestes línies d'indagació s'aplicaran sobre un corpus de lectures específiques que, al seu torn, serviràn per problematitzar els conceptes manejats (sexe, gènere, cos, identitat ...), de manera que teoria i pràctica avancen de la mà al llarg del mòdul.

Competències

- Aplicar els fonaments ideològics de l'anàlisi cultural als diferents àmbits de la crítica literària i els estudis comparativistes.
- Avaluar les aplicacions actuals de la literatura comparada a partir dels processos històrics que ha seguit.
- Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
- Examinar els fonaments ideològics de les representacions culturals del gènere i la sexualitat.
- Examinar els principals corrents teòrics de la història de la teoria de la literatura.
- Organitzar, planificar i gestionar projectes.
- Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
- Realitzar aportacions creatives i originals en l'estudi comparativista dels textos literaris i culturals.
- Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i aplicar els principis i els mètodes de l'anàlisi cultural, establint relacions amb aproximacions teòriques i crítiques, a una varietat de textos literaris i culturals, parant especial atenció als anàlisis del gènere i la sexualitat.
2. Analitzar i aplicar els principis i els mètodes propis de les corrents teòriques més significatives relacionades amb el formalisme, l'estructuralisme, la mitocrítica, la semiòtica, el marxisme, el psicoanàlisi, la deconstrucció, el feminisme, etc.

3. Aplicar els principis i els mètodes propis de les aproximacions comparativistes actuals en relació amb l'estudi de la representació literària, artística i cultural del gènere i la sexualitat.
4. Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
5. Identificar i analitzar críticament els posicionaments ideològics propis i aliens en el desenvolupament de l'anàlisi comparatista del gènere i la sexualitat en textos culturals.
6. Incorporar l'enfocament comparatiu i creuat a estudis de cas exemplificats a l'àmbit específic del mòdul (gènere i sexualitat).
7. Organitzar, planificar i gestionar projectes.
8. Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
9. Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Continguts

Bloc introductor: Quin ha estat el paper del cos als estudis feministes?

Bloc 1.

Què categoritza un cos?

Llegir el cos I: ¿el gènere textual es sexual?

Llegir el cos II: ¿el gènere sexual es textual?

Bloc 2

Els límits del cos: Quan considerem que un cos és capaç? Quan és/està sa? Quan està sencer?

Cossos dis/conformes

Bloc 3

El cos, nexa de diàlegs interdisciplinaris

Existeix alguna cosa que puguen denominar literatura feminista, gai, lesbiana, corporal...?

Le(s) teorie(s) queer/queer/cuy(r)

Bloc 4

Literatura i canon

¿Quins cossos construeixen el corpus (i viceversa)? Artistes i obres

Bloc de tancament. Què he après en aquest mòdul?

Prefiguració dels treballs en curs

Metodologia

Es farà ús de la metodologia pròpia de la Teoria de la Literatura, la literatura comparada i els estudis culturals, amb especial èmfasi en els estudis feministes, els estudis gais i lèsbics i la teoria queer/cuir. S'estableixen diàlegs amb la de/construcció, la teoria crip, els estudis digitals. S'afavoreix el diàleg interdisciplinari amb el Dret i la Filosofia. Es recullen les aportacions del gir textual, el gir corporal, el gir afectiu i el gir ètic.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions magistrals	40	1,6	1, 2, 3, 5, 6
Tipus: Supervisades			
Exposició dels resultats de les lectures especialitzades. Debat a l'aula.	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Planificació del Treball Final de Mòdul	40	1,6	1, 2, 3, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Lectures de textos especialitzats	50	2	1, 2, 3, 5, 6

Avaluació

S'haurà de presentar un treball final que tingui la forma de comunicació per a un congrés o bé de article acadèmic especialitzat, el tema, enfocament, estructura es pactarà i treballarà prèviament en successives tutories.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració d'un TREBALL FINAL	100%	100	4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

Adan, Carme. *Feminismo e coñecemento. Da experiencia das mulleres ao cíborg*. A Coruña: Espiral Maior Universitas, 2003.

Adler, Kathleen & Marcia Pointon (eds.). *The Body Imaged. The Human Form and Visual Culture since the Renaissance*. Cambridge University Press, 1993.

Alfano Miglietti, Francesca. *Extreme Bodies. The Use and Abuse of the Body in Art*. Milano: Skira, 2003.

Asuman, Bernice L. *Changing Sex. Transsexualism, Technology and the Idea Of Gender*. Durham and London: Duke University Press, 1995. Azpeitia, Marta; M. J. Barral, L. E. Díaz, T. González Cortés, E. Moreno, T. Yago (eds.). *Piel que habla. Viaje a través de los cuerpos femeninos*. Barcelona: Icaria, 2001.

Benjamin, Walter. *Sobre la fotografía*. Valencia: Pre-textos, 2004.

Bergmann, Emilie L. and Paul Julian Smith (eds.). *¿Entiendes? Queer Readings, Hispanic Writings*. Durham and London: Duke University Press, 1995.

Blackmore, Josiah and Gregory S. Hutcheson (eds.) *Queer Iberia. Sexualities, Cultures and Crossings from the Middle Ages to the Renaissance*. Durham & London: Duke University Press, 1999.

Blackmore, Susan. *La máquina de los memes*. Traducción de Montserrat basté-Kraan. Barcelona: Paidós, 2000.

Blocker, Jane. *What the Body Cost. Desire, History, and Performance*. Minneapolis & London: University of Minnesota Press, 2004.

- Body / Masquerade* . Special Issue of *Discourse* 11, no. 1 (1988-89).
- Bolin Anne. *In Search of Eve: Transsexual Rites of Passage*. New York: Bergin & Garvey, 1988.
- Bordo, S. (1990). "Reading the slender body", en Jacobus, M., E. Fox-Keller y S. Shuttleworth (eds.). *Body/Politics: Women and the Discourses of Silence*. Nueva York: Routledge, 1990: 31-53.
- Bordo, Susan. *Unbearable Weight: Feminism, Western Culture and the Body*. Berkeley: University of California Press, 2003.
- Bornstein, Kate. *Gender Outlaw: On Men, Women and the Rest of Us*. New York: Vintage Books, 1995.
- Braidotti, Rosi. *Nomadic Subjects: Embodiment and Sexual Difference in Contemporary Feminist Theory*. New York: Columbia University Press, 1994.
- Bronfen, Elisabeth. *Over Her Dead Body: Death, Femininity, and the Aesthetic*. New York: Routledge, 1992.
- Brown Mildred L. & Chloe Ann Rounsley. *True Selves: Understanding Transsexualism for Families, Friends, Coworkers, and Helping Professionals*. San Francisco: Jossey-Bass, 2003.
- Bullough, Vern L. & Bonnie Bullough. *Cross Dressing, Sex and Gender*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1993.
- Butler, Judith, *Cuerpos que importan. Sobre los límites materiales y discursivos del sexo. Traducción de Alcira Bixio. México: Paidós, 2002.*
- Butler, Judith, *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad. Traducción de Mónica Mansour. México: PUEG, 2001.*
- Bynum, Caroline Walker. *Fragmentation and Redemption: Essays on Gender and the Human Body in Medieval Religion*. New York: Zone, 1991.
- Caiden, J. (2000) "Language, Discourse and the Chronotope: Applying Literary Theory to the Narratives in Health Care". *Journal of Advanced Nursing*, 31 (3), 506-512.
- Carbonell, Neus y Torras, Meri (eds.). *Feminismos literarios*, Madrid: Arco/Libros, 1999.
- Carbonell, Neus. *La dona que no existeix. De la Il·lustració a la Globalització. Vic: Eumo, 2003.*
- Case, Sue-Ellen. *The Domain-Matrix. Performing Lesbian at the End of Print Culture*. Bloomington & Indianápolis: Indiana University Press, 1996.
- Conboy, Katie, Nadia Medina, and Sarah Stanbury (eds.). *Writing on the body. Female Embodiment and Feminist Theory*. New York: Columbia UP, 1997.
- Corbin, Alain (dir.). *Historia del cuerpo (II). De la Revolución Francesa a la Gran Guerra. Traducción de Paloma Gómez, María José Hernández y Alicia Martorell. Madrid: Taurus, 2005.*
- Creekmur, Corey K. & Alexander Doty (eds.). *Out in Culture. Gay, Lesbian, and Queer Essays on Popular Culture*. Durham and London: Duke University Press, 1995.
- Croci, Paula y Alejandra Vitale (comp.). *Los cuerpos dóciles. Hacia un tratado sobre la moda. Buenos Aires: la marca editora, 2000.*
- Cruz Sánchez, Pedro A. *La vigilia del cuerpo. Arte y experiencia corporal en la contemporaneidad. Murcia: Tabularium, 2004.*
- Danto, Arthur C. [1999] *El cuerpo / El problema del cuerpo. Traducción de Fernando Abad. Madrid: Síntesis, 2003.*
- De Diego, Estrella. *El andrógino sexuado. Eternos ideales, nuevas estrategias de género. Madrid: Visor, 1992.*

- De Lauretis, Teresa, *Technologies of Gender*. Bloomington: Indiana UP, 1987.
- De Lauretis, Teresa, *The Practice of Love: Lesbian Sexuality and Perverse Desire*. Bloomington: Indiana UP, 1994.
- Devor Holly. *Gender Blending: Confronting the Limits of Duality*. Bloomington: Indiana University Press, 1989.
- Diderot, Denis (ed.). *Mente y cuerpo en la Enciclopedia*. Madrid: Asociación española de neuropsiquiatría, 2005.
- Differences. A Journal of Feminist Cultural Studies "The Question of Embodiment"*, 15:3 (Fall 2004).
- Didi-Huberman, Georges. *La Venus rajada. Desnudez, sueño, crueldad*. Traducción Juana Salabert. Madrid: Losada, 2005.
- Doane, Mary Ann, Patricia Mellencamp & Linda Williams (eds.). *Re-Vision: Essays in Feminist Film Criticism*. Frederick, Md.: University Publications of America, 1984.
- Du Page Bois. *Sowing the Body: Psychoanalysis and Ancient Representations of Women*. Chicago: University of Chicago Press, 1988.
- Duch, Lluís i Joan-CarlesMèlich. *Escenarios de la corporeidad. Antropología de la vida cotidiana 2/1*. Traducción de Enrique Anrubia, Madrid: Editorial Trotta, 2005.
- Eisenstein, Zilla R. *The Female Body and the Law*. Berkeley: University of California Press, 1988.
- Epstein, Julia & Kristina Straub (eds.). *Body Guards: The Cultural Politics of Gender Ambiguity*. New York: Routledge, 1991.
- Fraser, Mariam & Monica Greco (eds.). *The Body. A Reader*. London & New York: Routledge, 2005.
- Feminism and the Body*. Judith Allen and Elizabeth Grosz (eds.). Special Issue of *Australian Feminist Studies* 5 (Summer 1987).
- Feminism and the Body*. Special Issue of *Hypatia* 6, no. 3 (Fall 1991).
- Figuroa- Sarriera, H. J. (1996) "El realismo mágico de los espacios cibernéticos: la reinversión del cuerpo" en Gordo-López, A. y Linaza, J. (comp). *Psicologías, discursos y poder (PDP)*. Madrid: Visor, 1996: 405-415.
- Gallop, Jane. *Thinking Through the Body*. New York: Columbia University Press, 1988.
- Garber, Linda. *Identity Poetics. Race, Class, and the Lesbian-Feminist Roots of Queer Theory*. New York: Columbia University Press, 2001.
- Garber, Marjorie B. *Vested Interests: Cross-Dressing and Cultural Anxiety*. New York: Routledge, 1992.
- Gatens, Moira. *Imaginary Bodies: Ethics, Power, and Corporeality*. New York: Routledge, 1996.
- Gilman, Sander. *Picturing Health and Illness: Images of Identity and Difference*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1995.
- Girona, Núria y Manuel Asensi (eds.). *Tropos del cuerpo. (Quaderns de filologia de la Universitat de Valencia, IX)*. Valencia: Universitat de Valencia, 2004.
- Glover, David & Cora Kaplan [2000]. *Gèneres i identitats sexuals*. Trad. Miquel Casacuberta. Vic: Eumo, 2002.
- Goldstein, Laurence Jr. (ed.). *The Female Body: Figures, Styles, Speculations*. Ann Arbor: University of Michigan Press, 1991.
- Griggs Claudine. *Journal of a Sex Change: Pasaje Through Trinidad*. Oxford, Berg, 2004.

- Griggs, Claudine. *S/he Changing Sex and Changing Clothes*. Oxford New York, 1998 Colección Dress, Body, Culture.
- Grosz, Elizabeth. *Space, Time, and Perversion: Essays on the Politics of Bodies*. New York: Routledge, 1995.
- Grosz, Elizabeth. *Volatile Bodies: Toward a Corporeal Feminism*. Bloomington: Indiana University Press, 1994.
- Haraway, Donna J., *Ciencia, cyborgs y mujeres. La reinención de la naturaleza*. Traducción de Manuel Talens. Madrid: Cátedra, 1995.
- Hayles, N. Katherine. *How We Became Posthuman: Virtual Bodies in Cybernetics, Literature, and Informatics*. Chicago: University of Chicago Press, 1999.
- HernándezSánchez, Domingo (ed.). *Arte, cuerpo, tecnología*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, 2003.
- Hollander, Anne. *Seeing Through Clothes*. Berkeley, Los Angeles, California: University of California Press, 1993.
- Inhoe D. (1998). *Los cuerpos en la tecnología. Nuevas tecnologías: nuevas ideas acerca de nuestro cuerpo*. Barcelona: EDIUOC, 2004.
- Jaggar, Alison and Susan Bordo (eds.). *Gender / Body / Knowledge: Feminist Reconstructions of Being and Knowing*. New Brunswick: Rutgers University Press, 1989.
- Jones, Anny Brooksbank and Catherine Davies (eds.). *Latin American Women's Writing. Feminist Readings in Theory and Crisis*. Oxford: Clarendon Press, 1996.
- Komesaroff, Paul A. *Troubled Bodies: Critical Perspectives on Postmodernism, Medical Ethics, and the Body*. Durham: Duke University Press, 1995.
- La construcción del cos. Una perspectiva de género*. Monográfico de *Dossiers feministes*, 5 (1998).
- Laqueur, Thomas. *Making Sex: Body and Gender from the Greeks to Freud*. Cambridge: Harvard University Press, 1990.
- Le Breton, David. *Antropología del cuerpo y modernidad*. Buenos Aires: Nueva Visión, 2002.
- Le Breton, David. *La sociología del cuerpo*. Buenos Aires: Nueva Visión, 2002.
- Lupton, Deborah. *Medicine as Culture: Illness, Disease and the Body in Western Societies*. London: Sage, 1994.
- Martínez-Collado, Ana. *Tendenci@s. Perspectivas feministas en el arte actual*. Murcia: Cendeac, colección Ad Hoc, 2005.
- Mellor, Philip A. & Chris Shilling. *Re-forming the Body: Religion, Community and Modernity*. London: Sage cop. 1997.
- Mérida, Rafael M. (ed.). *Sexualidades transgresoras. Una antología de estudios queer*. Barcelona: Icaria, 2002.
- Michie, Helena. *The Flesh Made Word: Female Figures and Women's Bodies*. New York: Oxford University Press, 1987.
- Moir, Anne & David Jessei. *Brain Sex: The Real Difference Between Men and Women*. New York: Delta, 1992.
- Navarro, Antonio José. *La nueva carne. Una estética perversa del cuerpo*. Madrid: Valdemar, 2002.
- Nead, Lynda. *The Female Nude: Art, Obscenity, and Sexuality*. New York: Routledge, 1992.

- Ortner, Sherry B. and Harriet Whitehead (eds.). *Sexual Meanings: The Cultural Construction of Gender and Sexuality*. New York: Cambridge University Press, 1981.
- Oudshorn, Nelly. *Beyond the Natural Body: An Archaeology of Sex Hormones*. New York: Routledge, 1994.
- Pedraza, Pilar. *Máquina de amar. Secretos del Cuerpo Artificial*. Madrid: Valdemar, 1998.
- Pera, Cristóbal. *Pensar desde el cuerpo. Ensayo sobre la corporeidad humana*. Madrid: Traicastela, 2006.
- Pérez, David (ed.). *La certeza vulnerable. Cuerpo y fotografía en el siglo XXI*. Barcelona: Gustavo Gili, 2004.
- Phillips, A. *Una defensa del masoquismo*. Barcelona: Alba, 1998.
- Preciado, Beatriz. *Manifiesto contra-sexual*. Madrid: Opera Prima, 2002.
- Prieto, René. *Body of writing. Figuring Desire in Spanish American literature*. Durham and London: Duke University Press, 2000.
- Puppo, Flavia (comp.). *Mercado de deseos. Una introducción en los géneros del sexo. Buenos Aires: la marcaeditora, 1998*.
- Ramírez, José Antonio. *Corpus solus. Para un mapa del cuerpo en el arte contemporáneo*. Madrid: Siruela, 2003.
- Ramírez, Juan Antonio y Jesús Carrillo (eds.). *Tendencias del arte, arte de tendencias a principios del siglo XXI*. Madrid: Ensayos Arte Cátedra, 2004.
- Rodríguez, Ileana (coord.). *Cánones literarios masculinos y relecturas transculturales. Lo trans- femenino / masculino / queer*. Madrid: Anthropos, 2001.
- Russo, Mary. *Female Grotesques: Risk, Excess, and Modernity*. New York: Routledge, 1994.
- Sawicki, Jana. *Disciplining Foucault: Feminism, Power and the Body*. New York: Routledge, 1991.
- Scarry, Elaine. *The Body in Pain: The Making and Unmaking of the World*. New York: Oxford, 1985.
- Sedgwick, Eve Kosofsky (ed.). *Novel Gazing. Queer Readings in Fiction*. Durham & London: Duke University Press, 1997.
- Segarra, Marta y Àngels Carabí (eds.) *Nuevas masculinidades*. Barcelona: Icaria, 2000.
- Sey, J. "The labouring body and the posthuman" en Gordo-López, A. y Parker, I. (eds.). *Cyberpsychology*. London: MacMillan, 1999: 25-41.
- Sheets-Johnstone, Maxine. *The Roots of Power: Animate Form and Gendered Bodies*. Chicago: Open Court, 1994.
- Shilling, Chris. *The Body and Social Theory*. London: SAGE Publications, 1993.
- Smith, Sidonie. *Subjectivity, Identity, and the Body: Women's Autobiographical Practices in the Twentieth Century*. Bloomington: Indiana University Press, 1993.
- Suárez Briones, Beatriz, M^a Belén Martín Lucas, M^a Jesús Fariña Busto (eds.). *Escribir en femenino. Poéticas y políticas*. Barcelona: Icaria, 2000.
- Suleiman, Susan Rubin, ed. *The Female Body in Western Culture: Contemporary Perspectives*. Cambridge: Harvard University Press, 1986.
- Taylor, Diana and Juan Villegas (eds.). *Negotiating Performance. Gender, Sexuality, and Theatricality in Latin/o America*. Durham and London: Duke University Press, 1994.
- Ussher J. M. *The Psychology of the Female Body*. Londres: Routledge, 1989.

Vigarello, Georges (dir.). *Historia del cuerpo (I). Del Renacimiento a la Ilustración*. Traducción de Núria Petit y Mónica Rubio. Madrid: Taurus, 2005.

Vigarello, Georges. *Historia de la Belleza. El cuerpo y el arte de embellecer desde el Renacimiento hasta nuestros días*. Traducción de Heber Cardoso. Buenos Aires: Nueva Visión, 2005.

Vigarello, Georges. *Corregir el cuerpo. Historia de un poder pedagógico*. Traducción de Heber Cardoso. Buenos Aires: Nueva Visión, 2005.

Walkerdine, V. (ed.) (2002). *Embodiment. Critical Psychology. The International Journal of Critical Psychology*, 5 (2002).

Walkerdine, V. *Daddy's Girl. Young girls and popular culture*. London: MacMillan, 1997.

Wittig, Monique, *The Straight Mind and Other Essays*. Londres y Nueva York: Harvester Wheatsheaf, 1992.